TOTUL DESPRE DOPING

Tom Simpson sucombă pe şoselele Franţei ; Roger Rivière mărturiseşte... ; Jacques Anquetil refuză... ; Rager Dewilde cade pe şoselele Flandrei — încheind un ciclu funest, în care gloria se joacă de-a v-aţi ascunselea cu moartea. Fără acest tablou lugubru, fără o anumită psihoză, problema dopingului poate nici nu ar fi ajuns, sub ochii opiniei publice, flagelul, calamitatea care este. „Uriaşii şoselelor" au dat semnalul, îndreptăţindu-i pe specialişti să vorbească despre „ciclismul chimic". Dar, teamă ne e că practica pernicioasă a dopingului are însuşirea de a face proze-liţi, de a fi contagioasă şi în alte domenii sportive. Caracterul înalt competitiv al sportului modern şi nada celebrităţii uşor cucerite — explică multiplicarea rapidă a cazurilor de doping. Aci e cazul poate să adăugăm şi progresul farmacologiei care inventă mereu — şi le face publicitate ! — produse excitante, deconectante, stimulatoare, tranchilizante, narcotice, droguri etc. Sînt sportivi care consideră miraculoase aceste mijloace. Cei profesionişti le găsesc chiar justificarea, făcînd aluzie la pervitinul studenţilor, la cafeaua scriitorilor, la cognacul actorilor... Din păcate, unii sportivi amatori, lipsiţi de argumente, fac apel doar la spiritul de imitaţie, căutînd senzaţia foarte efemeră de euforie şi uitînd riscul, potenţialul toxic, totdeauna periculos, al dopingului. Pe plan moral (un aspect dintre cele mai deprimante) se detaşează slăbiciunea de caracter a celui care vrea să obţină un avantaj necinstit asupra partenerilor de competiţie. Pe de altă parte, obiceiul de a lua droguri este în sine semnul unui complex de inferioritate. Aşadar, înainte de a acuza sau de a condamna, să înfăţişăm. Ceea ce ne şi propunem în această pagină consacrată unei practici net anti-sportive.

UN PRECURSOR... LA JOCURILE OLIMPICE DE LA ST. LOUIS (1904), ÎN CĂLDURA TOROPITOARE A SFÎRŞITULUI DE AUGUST, CÎŞTIGĂTORUL MARATONULUI, AMERICANUL THOMAS HICKS, APARE PE STADION CLĂTINÎNDU-SE EPUIZAT, ABIA PUTÎNDU-SE ŢINE PE PICIOARE. ÎN TIMPUL CURSEI, ÎN VĂZUL ŞI CU ŞTIINŢA TUTUROR, HICKS ÎNGHIŢISE PASTILE CU SULFAT DE STRICNINĂ, FĂRĂ CA CINEVA SĂ PROTESTEZE. DOPINGUL NU ERA ÎNCĂ O PROBLEMĂ...

Dopat ! ...

ÎN BELGIA, campania antidoping se duce fără cruţare. Recent, Curtea de apel din oraşul Gand l-a condamnat pe cunoscutul ciclist belgian André Spruyt la o amendă de 2 000 de franci şi suspendarea pe doi ani din activitatea sportivă, pentru folosirea de produse farmaceutice interzise în competiţiile sportive. Medicul care a prescris tratamentul a fost, de asemenea, condamnat la o amendă de 2 000 de franci. În prima fază a procesului, Spruyt fusese achitat de tribunalul din Audenaerde. În Belgia, potrivit legislaţiei actuale, cazurile de doping intră în competenţa organelor judiciare.

UN CUVÎNT NOU ÎN DICŢIONARE

Sîntem în plină evoluţie, rapidă şi tulburătoare. Am învăţat cuvîntul radioficare, am învăţat cuvîntul ciclofazotron, a venit vremea să învăţăm şi cuvîntul „doping", supus el însuşi evoluţiei. În 1956, Dicţionarul limbii române literare contemporane îl cunoaşte sub formele dopa şi dopare, **explicînd astfel : „a administra unui cal băuturi spirtoase sau substanţe excitante ale sistemului nervos** (cafeină, stricnină etc.) **în vederea unui efort suplimentar". În 1958, în plin progres, Dicţionarul limbii române moderne păstrează calul, dar elimină băuturile spirtoase şi exemplele. Şi mai aproape de noi, în 1964, Dicţionarul enciclopedic român introduce termenul** dopaj, **se dispensează de cal şi descoperă relaţia cu omul într-o definiţie ştiinţifică astăzi depăşită. Dar să nu fim prea pretenţioşi; la urma urmei este vorba de o expresie străină; să vedem deci ce zice Dicţionarul de neologisme din 1966, care surprinde forma** doping : „substanţă care se administrează (fraudulos) unui cal, unui concurent pentru a-i da mai multă vigoare" ! **(Cam după ureche şi nu tocmai evoluată definiţia). Cu tot conservatorismul lor, ultimele ediţii ale Larousse-ului acreditează şi ele cuvîntul** doping, **menţionîndu-i sursa engleză.**

Sîntem, după cum se vede, în plină evoluţie semantică. Lucrurile par să se încurce şi mai rău o dată cu intervenţia specialiştilor din domeniul sportiv. Medicii brazilieni J. Ferreira Santos şi Mario de Carvalho Pini, **întocmind un raport la cererea C.I.O., afirmă (în 1962) că cea mai veche referinţă în legătură cu dopingul trebuie căutată în Roma antică unde, pentru a influenţa cursa carelor, se dădea cailor** hidromel **(un amestec de miere, fîn şi apă)! De-a dreptul bizară este însă constatarea etimologică a raportorilor, care ignoră originea engleză a cuvîntului şi-l transplantează în... olandeză:** dopen **înseamnă botez sau imersiune, iar sub forma** doping **a fost pentru prima oară folosit la Amsterdam, în 1865, cu prilejul construirii canalului de nord...**

Dacă-i aşa, preferăm să revenim la sursele britanice. Originar, cuvîntul doping **desemna în engleză un lichid gros, folosit ca hrană sau ca lubrifiant. Mai tîrziu, în vorbirea comună, i s-a ataşat sensul de narcotic sau de stupefiant, de unde expresia, tot engleză,** dope **care indică fără menajamente un individ diminuat mintal, moral şi fizic, „o căzătură" în jargonul depreciativ. Iată, deci, un** doping **cu sens negativ ale cărui efecte funeste au putut fi multă vreme constatate în cursele de cai şi de ogari din Anglia.**

Din motive care devin tot mai puţin obscure, dopingul **primeşte în lumea modernă a sportului de competiţie o semnificaţie cu totul opusă, fiind considerat capabil să amelioreze calităţile funcţionale şi să sporească energia. Este vorba deci de un doping pozitiv.**

Între aceste două sensuri, în plină evoluţie, definiţia corectă rămîne pe seama viitorului. Dar, pentru a înţelege cu adevărat dopingul, e nevoie mai puţin de vorbe şi mai mult de o anume integritate morală.

VICTOR BĂNCIULESCU

DESTĂINUIRILE LUI ROGER RIVIÈRE

● M-am dopat pentru a alerga cu peste 47 km pe oră ● S-au găsit soluţii pentru a nu fi detectate în analize produsele doping ● Dar actorii, scriitorii şi gazetarii ?

Cineva spunea că Roger Rivière ar fi făcut senzaţionalele sale destăinuiri din „France-Dimanche", reluate critic de către „L'Equipe", pentru bani. Personal nu cred. Mai curînd atribui această sinceritate unui onorabil simţ de justiţie, unei colegiale luări de poziţie în apărarea lui Jacques Anquetil. Oricum, faptele rămîn fapte, indiferent dacă ele scuză sau acuză... Şi, Roger Rivière, fostul ciclist de primul pluton, astăzi spectator din cauza unui grav accident suferit în Turul Franţei (1958), ni le înfăţişează.

Scandalul în problema dopingului s-a declanşat mai de mult. În momentul de faţă el urcă spre apogeu, fără să-l fi atins încă.

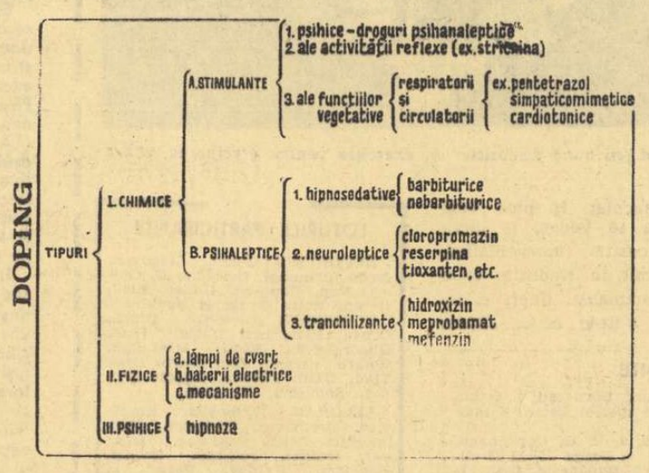

Schema tipurilor de doping (după Buletinul C.I.O. nr. 81)

În această discuţie controversată, în care unii „apostoli" sînt de fapt farisei, în care se apără puritatea sportului, dar sînt premeditat îngreuiate condiţiile de întrecere, Roger Rivière a făcut săptămînalului „France-Dimanche" o confesiune care a provocat un şoc în lumea ciclismului profesionist. **„Da ! M-am dopat** — spune el — **pentru a putea alerga cu peste 47 km pe oră în tentativa de record şi nu cred că se poate ajunge la această viteză fără a se uza de stimulente".**

Aşadar, „coup de foudre" ! Fosta glorie a ciclismului francez recunoaşte deschis : **„În 1957, cînd am realizat recordul orei de 46,923 km nu am uzat de doping. Anul următor, însă, pentru a obţine 47,347 km într-o oră, am înghiţit 5 pastile de amfetamine şi am suportat o injecţie cu o puternică doză de amfetamine şi camfor. Pentru a ajunge la aceasta, m-am supus unor experienţe. Am încercat mai multe preparate — sub îngrijirea unui medic — pînă cînd l-am găsit pe acela cu care m-am acomodat mai bine".** Este evident, deci, că povestea dopingului, chiar sub formele ei cele mai grave, are o vechime de peste un deceniu. **În această** vreme s-au realizat zeci şi zeci de recorduri, s-au cîştigat mari curse clasice. Cîţi dintre performeri au concurat onest şi cîţi s-au drogat ? Imposibil de răspuns. Iată de ce admitem ca întemeiată propunerea lui Bernard Guyot : **„Dacă doriţi, domnilor, recorduri fără ca recordmanii să folosească dopingul, atunci anulaţi tabelele existente şi... s-o luăm de la capăt !"**

O altă problemă pusă în discuţie este posibilitatea de a detecta în analize urmele dopingului. Încercări s-au efectuat şi nu lipsite de reuşită. Dar, Roger Rivière face — şi în această direcţie — o declaraţie care pune pe gînduri : **„Alergătorii** (N.R. se referă la marii cicliştii profesionişti) **sînt prea buni clienţi ai laboratoarelor pentru ca să nu fi găsit produse imposibil de descoperit în analize".** În această situaţie se mai poate vorbi despre certitudine în depistarea acelor sportivi care folosesc dopingul pentru ridicarea nivelului performanţelor ?

Nu putem să nu luăm în considerare — în contextul discuţiilor iscate pe marginea destăinuirilor lui Roger Rivière — şi acuzaţia pe care cicliştii profesionişti o aduc oamenilor din alte meserii. Actorii, gazetarii, scriitorii — spun ei — folosesc în proporţie de masă cafeaua, iar studenţii înainte de examene iau doze serioase de pervitin. Sînt ei oare scutiţi de oprobiul public, de acuzaţia de a fi folosit droguri ? Urmările sînt la fel de nefaste asupra organismului, iar dopajul se face tot din dorinţa de a ridica „performanţa" profesională. De la ei învaţă şi începătorii în meserie.

Intrucît există indicii că şi unii sportivi din ţara noastră folosesc produse farmaceutice — imitînd în acest fel marile vedete ale sportului internaţional — socotim că AR FI NECESARĂ ŞI LA NOI LEGIFERAREA INTERZICERII DOPINGULUI.

Problema cea mai stringentă pare a fi aceea de a feri viitoarele generaţii de sportivi de această practică, de a închide definitiv drumul spre doping. Mai întîi să vedem cum află tinerii cicliştii despre existenţa dopingului, despre numele medicamentului la modă. **„Cicliştii amatori n-au cunoscut stimulentele pînă cînd nu s-a făcut vîlvă în jurul lor. I-a ajutat mult publicarea listei produselor interzise".** Există în această afirmaţie o doză de exagerare (care a şi produs, de altfel, iritarea unor conducători ai ciclismului internaţional), dar se află şi adevăr în spusele lui Rivière. Fostul ciclist profesionist este însă de acord că trebuie făcut ceva pentru ca tineretul să se debaraseze de acest coşmar. Dar ce ? El preconizează controlul sever al tuturor curselor cicliste pentru amatori. Foarte bine ! Dar pentru aceasta ar trebui, numai în Franţa, 2 000 de medici care să se ocupe în fiecare duminică de participanţii la întrecerile de şosea şi zeci de laboratoare care să efectueze analizele ! Or, aşa ceva este — practic — imposibil.

FERDINAND BRACKE, ciclistul belgian care a stabilit pe velodromul olimpic din Roma un nou record al orei (48,093 km), **s-a supus controlului medical după terminarea probei. Analiza atestă că alergătorul n-a folosit produse incluse pe lista celor interzise. Aşadar, Bracke a realizat recordul fără ajutorul dopingului. Oare nu infirmă acest caz declaraţia făcută de Roger Rivière că marile viteze nu pot fi atinse fără ca alergătorul să uzeze de stimulente ?**

Desigur, controlul medical al cicliştilor nu este de ignorat. El se poate realiza numai la marile curse, acolo unde poate fi asigurat un corp medical adecvat. Dar mai există ceva : chiar dacă riscăm să polemizăm cu doctorul René Guillet — profesor la Facultatea de medicină din Paris — care preconizează un sever control medical, efectuat chiar şi la ultimul sosit în cursă (din nou: de unde atîţia medici ?), vom afirma că o acţiune intensă, desfăşurată în timp cu tinerii alergători, pentru cunoaşterea perfectă a urmărilor nefaste pe care dopingul le are asupra organismului, acţiune dublată de control medical la întrecerile importante, poate avea rolul primordial în îndepărtarea acestui adevărat flagel. Cunoscînd perfect acţiunea dopingului — de creare a unei stări de euforie, dar în nici un caz de contribuţie la ridicarea performanţei — aducîndu-le în faţă exemplele tragice ale cicliştilor care şi-au pierdut viaţa din cauza dopingului — vom reuşi mai mult decît prin instituirea (aproape nerealizabilă) a unei veritabile poliţii medicale.

Socotim că destăinuirile lui Roger Rivière pot servi în acţiunea de înlăturare a acestui coşmar. Experienţa lui poate fi pusă la dispoziţia celor ce doresc să lupte împotriva dopingului. Chiar el poate deveni un pion important în desfăşurarea acestei dispute.

Propunerea lui Bernard Guyot ni se pare, de asemenea, deosebit de interesantă. Va trebui să începem o nouă înregistrare a recordurilor, fiindcă numai aşa îi vom stimula din nou pe cei corecţi, îi vom putea depista pe acei ce vor să se înşele pe ei şi opinia publică.

HRISTACHE NAUM

ADRIANO RODONI: „NE AŞTEAPTĂ UN RĂZBOI DE TRANŞEE"

Dopingul a intrat în actualitate, frămîntă, pasionează chiar. Suscită discuţii, mai multe decît au provocat, la vremea lor, naufragiul „Titanicului", ori traversarea Oceanului, înfăptuită întîia oară de colonelul Lindbergh.

Cîmpul cel mai vast i-a fost oferit acestei probleme de către ciclismul profesionist (cel amator aflîndu-se din păcate în plină cursă de urmărire), motiv pentru care atunci cînd am primit amabilul consimţămînt al dl. ADRIANO RODONI de a ne răspunde la cîteva întrebări am stat în cumpănă mult înainte de a le formula.

Preşedintele U.C.I. (Uniunea internaţională de ciclism) şi al F.I.C.A. (Federaţia internaţională de ciclism amator) ştia, la fel de bine ca şi noi, că în centrul convorbirii va sta mult discutata chestiune a stimulentelor.

Clar este că dopingul prezintă implicaţii mari, în ultimă instanţă chiar de ordin social. Care să fie mobilul utilizării drogurilor din moment ce orice om, chiar şi cu o modestă pregătire ştiinţifică, a aflat despre efectul lor nociv şi despre urmările deseori tragice pentru organism ale folosirii lor ?

Adriano Rodoni ne răspunde :

— Cauzele sînt mai multe, dar, după părerea mea, mirajul victoriei şi al consacrării nu este nicidecum cel dintîi. Să explic. În general se dopează sportivi foarte bine antrenaţi, care folosesc stimulentul nu pentru a-şi compensa carenţele de pregătire (sau pentru a-i trage chiulul) ci pentru a obţine o superperformanţă. Aşii ciclismului profesionist, asupra cărora planează bănuiala, sînt sportivi de o exemplară conştiinciozitate, adevăraţi roboţi ai pedalei. Aş socoti că solicitările mereu crescînde ale sportului contemporan — în ciclismul profesionist împinse pînă la limitele maxime — îi aruncă pe tineri în braţele nefaste ale pilulei.

Înainte de start...
Desen de Neagu Rădulescu

— V-aţi gîndit, probabil, la dimensiunile probelor de alergare : Bordeaux-Paris, aproape 600 km, „Cursa de 6 zile", etape de 300 km sau mai mult în tururile Franţei şi ale Italiei, escaladări ale unor piscuri mult mai înalte decît altitudinea oraşului Olimpiadei ? Toate acestea sînt, desigur, lucruri care necesită un efort supraomenesc, foarte dificil de efectuat chiar în condiţiile unei pregătiri desăvîrşite...

— *Fără îndoială*, continuă Adriano Rodoni. *De aceea aş opina ca paralel cu bătălia pe care o dăm împotriva dopingului să depunem cel puţin tot atîtea eforturi pentru umanizarea curselor de ciclism.*

— Poate că, *intervenim noi*, eforturile conjugate ale unor mari organizaţii sportive internaţionale, în care U.C.I. şi-ar asuma rolul de lider, ar putea duce la *interzicerea* vînzării în farmacii a produselor stimulative ?

— *Iertaţi-mă, dar sînteţi naiv*, spune domnul Rodoni. *O asemenea măsură nu ar face decît să scumpească dopingurile. Nu uitaţi că traficul de stupefiante dispune în întreaga lume de o uriaşă industrie. A interzice vînzarea la liber a drogurilor ar fi doar pe placul speculanţilor de la bursa neagră.*

— Şi atunci ?

— *Şi, atunci, ne gîndim, discutăm, propunem. La Amsterdam anul acesta, în timpul campionatelor mondiale de ciclism, problema dopingului a ocupat peste 80 la sută din timpul rezervat Congresului uniunii noastre. Într-o serie de ţări a fost legiferat controlul medical antidoping. Dar, asta nu este nimic mai mult decît un simplu paleativ. Federaţiile noastre nu dispun de un personal medical şi de atîtea laboratoare încît să poată investiga pe toţi participanţii la cursele cicliste. Aceasta este trista realitate. Deocamdată... Cred că o îndelungată muncă de educaţie va da rezultate mult mai bune decît „probele" pe care le luăm, prin sondaj, alergătorilor bănuiţi de a fi folosit stimulente. Mi-aş îngădui să adaug că un rol însemnat în bătălia pe care o ducem împotriva încercărilor de a trişa ar fi stabilirea vîrstei la care un ciclist amator poate deveni profesionist. În Italia ea a şi fost fixată la 22 de ani, iar în Franţa un tînăr nu poate îmbrăţişa meseria de ciclist înainte de a-şi fi satisfăcut stagiul militar. În general, şi acesta este aspectul cel mai dureros, mulţi băieţi foarte tineri încep să uzeze de droguri, amatori fiind, pentru a-şi crea o platformă de lansare în marele ciclism.*

— În concluzie ?

— *În concluzie, ne aşteaptă o luptă grea cu dopingul. Un veritabil război de tranşee. Nutresc speranţa că-l vom cîştiga.*

VALERIU CHIOSE

LOUISON BOBET : „În timpul carierei mele cicliste nu am băut altceva decît vin îndulcit. Sînt scandalizat de atitudinea cicliştilor tineri care înghit pînă la 15 pilule înainte de a lua startul în cea mai măruntă cursă. Primesc în permanenţă scrisori de la tineri rutieri. Pentru ei, folosirea drogurilor este foarte normală : unii merg pînă acolo încît enumeră 5—6 produse şi mă întreabă pe mine — culmea obrăznicieiei ! — care dintre ele mi-a folosit cel mai mult..."

Miracolul pilulei

În ciuda restricţiilor, controalelor preventive şi sancţiunilor ce se aplică celor vinovaţi, „pilula miraculoasă" continuă să fie duşmanul nr. 1 al ciclismului. S-a acreditat — îndeosebi printre tinerii rutieri — ideea că gloria sportivă trece neapărat prin laboratorul farmaceutic.

Deoarece aceste cazuri s-au înmulţit în ultima vreme şi există indicii certe că şi unii alergători din ţara noastră folosesc anumite substanţe, fără a le cunoaşte efectele şi modul de acţiune, ne considerăm obligaţi moral să abordăm problema în coloanele ziarului (N.R. — **La ultima ediţie a campionatului naţional, în proba de 100 km, unul dintre tinerii noştri ciclişti a fost transportat de urgenţă la spital. Medicii au constatat că el a fost drogat cu amfetamine. Ciclistul în cauză se afla pentru a doua oară în „transă" sub efectul unui astfel de stimulent. Este de mirare faptul că federaţia de specialitate nu a luat încă măsuri de sancţionare a acestui alergător şi a celorlalţi care au oferit de-a lungul anilor „spectacole" asemănătoare).**

Din lista de substanţe interzise a fi utilizate de sportivi, grupa amfetaminelor merită unele precizări. Aceste substanţe, denumite şi amine de trezire, stimulente psiho-motorii sau psiho-analeptice, exercită efecte stimulatorii asupra organismului prin acţiunea lor excitantă centrală (efect direct cortical sau indirect prin sistemul reticulat). **Ele au cunoscut o mare utilizare în timpul** războiului (ostaşii germani foloseau benzedrina şi pervitinul), cu ajutorul lor se combătea oboseala şi se crea o stare de euforie. În realitate, aceste substanţe dau o falsă senzaţie de înlăturare a oboselii, întrucît în organism fenomenele de uzură au totuşi loc.

Aceşti miraj al pilulei dătătoare de performanţă tentează, în general, pe cei slabi pregătiţi, pe cei care nu pot face faţă eforturilor dure. Fie că este vorba de

ARBITRUL OCTAVIAN AMZA a făcut de mai multe ori controale inopinate la startul întrecerilor cicliste din ţara noastră. El are acasă o interesantă... colecţie de pilule miraculoase, provenite de la alergători. Îngrijorător este faptul că cei aflaţi în culpă sînt rutieri foarte tineri.

benzedrină, de pervitin (metamfetamină), preludin, meratrom, cafilon, pipradol, marsilin sau altele asemănătoare, efectele sînt în general aceleaşi. Extrem de important de reţinut este faptul că o serie de studii serioase (Karpowick) contestă orice rezultat al acestor substanţe asupra performanţei, eventualele efecte fiind de ordin exclusiv psihic.

Se mai utilizează şi o altă grupă, înrudită cu aceste substanţe, antidepresivele cu efecte antipsihotice. Dintre ele, imipramina (tofranil) şi iproniazida sînt des folosite de ciclişti. Ele au însă o serie de acţiuni contradictorii, deseori neplăcute. În plus, pot crea fenomene de obişnuinţă (eufomanie, sindrom psihotic), fără a mai aminti de unele efecte toxice, localizate în special la nivelul aparatului hepato-renal.

În acţiunea de combatere a acestui flagel, un mare rol îl are munca de educaţie sanitară. Noi am prezentat în faţa cicliştilor fruntaşi — în două prelegeri — efectele şi riscurile utilizării acestor substanţe. Nu trebuie uitat că în condiţii de efort maxim, la care pot concura şi alţi factori (temperatura ridicată, altitudine — hipoxie, convalescenţă după o maladie ş.a.), aceste efecte devin şi mai manifeste. În acelaşi timp, nu trebuie neglijat faptul că în curba de acţiune farmacodinamică a acestor substanţe este inclusă şi o fază negativă, depresivă, care în condiţiile efortului dur se însumează cu acesta, putînd duce la accidente fatale. De altfel, cam aceasta este cauza evenimentelor tragice petrecute în ultima vreme în ciclism.

Sportul înseamnă o întrecere cinstită între tineri sănătoşi, pregătiţi, în care cel mai bun învinge. Tocmai pentru aceasta se impune ca rutierii să fie educaţi în spiritul unei lupte loiale, cinstite, în spiritul unei pregătiri conştiincioase pe fondul unei sănătăţi depline. Cei care se ocupă de pregătirea lor (antrenorii, medicii) trebuie să le insufle dorinţa de respectare a legilor sportivităţii şi demnităţii umane care guvernează sportul.

dr. ION DRĂGAN
directorul Centrului de medicină sportivă

Tragedia lui Simpson